

Schriftelijke vragen (RvO artikel 51)

Met dit formulier kunt u schriftelijke vragen indienen via de Statengriffie. De schriftelijke vragen dienen kort en duidelijk geformuleerd te zijn. De beantwoording van de schriftelijke vragen volgt binnen 30 dagen en wordt gedeeld met alle Provinciale Statenleden. Mocht de beantwoordingstermijn onverhoopt niet worden gehaald, dan wordt u hieronderbouwd over geïnformeerd en wordt aangegeven op welke termijn de vragen wel beantwoord zullen worden.

Datum

8 oktober 2025

Onderwerp

IPO/VNG Position Paper afstandsnormen – bestuurlijke afstemming, representatie, onderbouwing en wetenschappelijke validiteit

Inleiding van uw schriftelijke vragen en puntsgewijs uw schriftelijke vragen

Naar aanleiding van de verspreiding van de IPO/VNG Position Paper over afstandsnormen voor windturbines, zonder voorafgaande afstemming met Provinciale Staten, willen wij het College enkele vragen voorleggen over de bestuurlijke werkwijze, de inhoudelijke onderbouwing en de representatie van provinciale standpunten. Deze vragen zijn mede gebaseerd op een gezamenlijke lijn met collega-Statenleden uit andere provincies en aangevuld met specifieke aandachtspunten voor de situatie in Utrecht, waaronder de rol van de gedeputeerde als BAC-voorzitter, de impact van de aangenomen motie-De Groot en de opvallende overlap met sectorlobby zoals verwoord door NedZero. Daarnaast zijn er vragen opgenomen over de wetenschappelijke validiteit van de gehanteerde geluidsnormen en rekenmodellen, in het licht van actuele internationale literatuur en het voorzorgsbeginsel.

Bestuurlijke afstemming en representatie

1. Als medeondertekenaar van deze IPO Position Paper neemt het College stelling. De provinciale opgaven (RES en Parijs) lijken ver uit zicht te raken en milieunormen gaan boven de gezondheidssnorm van burgers. Graag een reactie op beide stellingen.
2. Namens onze provincie is de Position Paper ingediend. Kan het College aangeven op welke wijze dit proces heeft plaatsgevonden, wat de beslismomenten zijn geweest en wie wanneer is geïnformeerd?
3. Klopt het dat deze Position Paper niet (opnieuw) is afgestemd met de Bestuurlijke Adviescommissie (BAC) Klimaat en Energie van het IPO, ondanks de politieke gevoeligheid van dit onderwerp?
4. Welke rol heeft de Gedeputeerde gespeeld in het opstellen en verspreiden van deze Position Paper, mede gezien zijn voorzitterschap van de BAC Klimaat en Energie in het IPO?
5. Is het College van mening dat het herhalen van eerdere standpunten uit een consultatiereactie voldoende legitimatie biedt om zonder nieuwe afstemming met collega's binnen het IPO of Provinciale Staten een dergelijk document te verspreiden?
6. Is het College bereid om publiekelijk te erkennen dat deze Position Paper niet is afgestemd met de Staten van Utrecht en om dit actief te communiceren richting IPO en Tweede Kamer?
7. Welke stappen onderneemt het College om te voorkomen dat toekomstige Position Papers namens IPO en VNG zonder afstemming worden verspreid, zeker wanneer deze politiek gevoelig zijn of afwijken van provinciale standpunten?
8. Heeft IPO of VNG überhaupt een formeel mandaat om namens de provincies of gemeenten adviezen over normstelling in te dienen richting Rijk en Tweede Kamer, zonder voorafgaande besluitvorming in Provinciale Staten of gemeenteraden? Acht het College dit bestuurlijk en democratisch aanvaardbaar?

Inhoudelijke onderbouwing en wetenschappelijke validiteit

9. IPO en VNG claimen in hun Position Paper dat normering via modelmatige fictieve Lden-dB(A) geluidsniveaus betere bescherming biedt voor omwonenden dan afstandsnormen. Kan het College aangeven op basis van welke onafhankelijke, peer-reviewed wetenschappelijke bronnen in veldstudies deze stelling is onderbouwd?
10. Is het College ermee bekend dat het Lden-dB(A) systeem geen causale relatie kent met daadwerkelijke hinderincidenten of slaapverstoring in de nachtperiode, zoals ook blijkt uit internationale literatuur (o.a. WHO 2018, Dumbrille et al. 2021, Michaud 2023)?
11. Erkent het College dat adviesbureaus zoals Pondera, Witteveen+Bos en RIVM in dit dossier deels belanghebbend zijn, waardoor hun adviezen niet als volledig onafhankelijk wetenschappelijk bewijs kunnen worden aangemerkt? (graag met onderbouwing). Op welke wijze borgt het College dat provinciale beleidsadvisering niet gebaseerd wordt op mogelijk bevooroordeelde of onvolledige adviezen?
12. Heeft het College vastgesteld dat de geluidverspreidingsmodellen waarop IPO/VNG zich baseren (voornamelijk ISO 9613-2) volgens CNOSSOS-EU, Harmonoise en recente wetenschappelijke inzichten niet geldig zijn voor zeer grote windturbines (>200 meter) onder complexe atmosferische omstandigheden zoals nachtelijke inversie en wakes?
13. Kan het College bevestigen dat de Lden-dB(A) indicator de realtime hinderincidentie in de nachtperiode niet betrouwbaar weergeeft, aangezien deze indicator een jaargemiddelde waarde is en daardoor piekbelasting, LFG brompatronen, amplitude-modulatie en herhaalde hinderincidentie volledig maskeert?
14. Acht het College het verantwoord om beleid te ondersteunen dat nachtelijke hinderincidentie, slaapverstoring en gezondheidseffecten negeert bij de bepaling van geluidsnormen? Waar zijn de wetenschappelijke MER-studies naar realtime nachtelijke hinderincidentie bij omwonenden in Nederland?
15. Erkent het College dat het voorzorgsbeginsel (artikel 191 VWEU en jurisprudentie HvJ EU) vereist dat bij wetenschappelijke onzekerheid conservatieve afstands- én realtime immissienormen worden toegepast? Zo nee, op welke juridische en wetenschappelijke gronden wijkt het College hiervan af?
16. Kan het College bevestigen dat kritische parameters voor hinder (zoals maximum geluidspieken, herhalingsfrequentie en nachtelijke hinderincidentie) in Nederland nooit empirisch zijn gemeten in relatie tot turbinehoogtes >200 meter?
17. Is het College ermee bekend dat de gehanteerde geluidsnormen uitsluitend zijn gebaseerd op energetisch gewogen jaargemiddelden (Lden en Lnight) en dat deze grootheden het frequentiespectrum en tijdsfluctuaties volledig negeren? Hoe kan onder deze omstandigheden een betrouwbare inschatting van hinderlijkheid en gezondheidseffecten worden gemaakt?
18. Erkent het College dat hinderlijkheid van windturbinegeluid primair wordt bepaald door repeterende geluidspatronen zoals amplitude-modulatie, tonale componenten en herhaalde nachtelijke pieken? Is het College bereid bij IPO en VNG aan te dringen op een wetenschappelijke herijking van de normsystematiek?
19. Acht het College het verdedigbaar dat nog steeds wordt gerekend met ISO 9613-2-modellen die geen rekening houden met frequentiespecifieke propagatie, atmosferische stratificatie en modulatiepatronen? Zo nee, is het College bereid aan te dringen op gebruik van CNOSSOS-EU of Harmonoise?

20. Is het College ermee bekend dat ISO 9613-2 slechts gevalideerd is voor bron- en ontvangerhoogten tot circa 30 meter en afstanden tot 1 kilometer, en dat toepassing op turbines van ≥ 200 meter en woningen op 2,5 km buiten het gevalideerde bereik valt?
21. Is het College bereid bij IPO en VNG aan te dringen op actualisatie van de rekenmodellen voor windturbinegeluid, zodat normvoorstellen niet langer gebaseerd worden op methodes waarvan de validiteit voor moderne turbines nooit empirisch is aangetoond?

Actualiteit en lobbydynamiek

22. Hoe beoordeelt het College de inhoud en impact van de op 2 oktober 2025 aangenomen motie van het lid Peter de Groot (VVD), waarin wordt verzocht om zodanig strenge normen dat ten minste 80% van de zoekgebieden afvalt? Ziet het College hierin een risico voor de uitvoerbaarheid van provinciale energieopgaven?
23. In het LinkedIn-bericht van NedZero van 3 oktober 2025 wordt een pleidooi gehouden dat vrijwel woordelijk overeenkomt met de strekking van de IPO-VNG Position Paper. Is het College zich ervan bewust dat deze overlap de indruk wekt van verstrengeling tussen sectorbelangen en bestuurlijke stellingname? Heeft er voorafgaand aan het opstellen van de Position Paper contact plaatsgevonden met NedZero of andere sectorpartijen? Is het College bereid hierover volledige transparantie te bieden, ook in het licht van mogelijke Woo-verzoeken?

Nationale energieprognoses en beleidsrealiteit

24. Onlangs is in de beantwoording van Kamervragen door het ministerie van Klimaat en Groene Groei gesteld dat Nederland mogelijk meer hernieuwbare energie produceert dan consumeert. Is het College van mening dat de IPO Position Paper deze realiteit weerspiegelt, of spreekt zij dit juist tegen?
25. In de IPO/VNG Position Paper wordt het belang van windturbines op land benadrukt, terwijl de vraag steeds actueler wordt of landturbines nog wel nodig zijn. Hoe verklaart het College deze tegenstellingen?
26. Gezien de nationale vooruitzichten die wijzen op een potentieel overschot aan hernieuwbare energie, acht het College het nog steeds noodzakelijk om windturbineprojecten op land in Utrecht te blijven stimuleren?
27. In het licht van het nationale potentieel voor hernieuwbare energieproductie, waaronder wind op zee, kernenergie en zonne-energie, acht het College de uitbreiding van windenergie op land in Utrecht nog steeds absoluut noodzakelijk wanneer noodzaak en impact discutabel zijn?

Indiener(s)

Naam/namen

Monique van den Broek

Fractie/fracties

BBB